

Відповідно до сформованого світогляду кожен з нас формує установки на оцінювання оточуючої дійсності, обирає ті чи інші цілі та засоби своєї життєдіяльності. Відповідно, віра є конкретний прояв «пристрасності» Людини, що усуває дистанцію між суб'єктивним і об'єктивним, між Людиною як окремістю і Світом як цілим.

Тобто віра виявляється умовою здійснення людського життя у всій можливій повноті, оскільки задає критерій людського існування, що виходить за межі окремої людини і всього людства. Цим критерієм є поєднання в феномені віри раціональних і ірраціональних компонентів, релігійних та сциєнтичних основ. Вельми суперечливе розуміння феномену віри і в історії філософії, і в даний час, призвело до того, що цілісність, багатфункціональність цього феномена часто редукується до його окремих проявів чи способів існування: релігійної, сциєнтичної віри, і т. д. Світогляд як інтегративна цілісність раціонального та ірраціонального, духовного і практичного, ідеального і реального дає змогу вийти на розуміння багатьох аспектів Віри, розуміння Віри як певної цілісності, Віри як явища релігійного так і нерелігійного. Тому світоглядний підхід дає можливість уникати крайнощів у дослідженні цієї філософської категорії; віра – це спосіб проникнення в трансцендентальну реальність, пізнати яку виключно раціональними шляхами неможливо.

Віра – важливий феномен духовного життя людини. Вона виявляється у сприйнятті ймовірно істинних знань як вірогідних у тій ситуації, коли потрібно розв'язувати життєво важливі справи, а достовірного знання у неї немає і ще не може бути. Ця світоглядна категорія є необхідною передумовою творчих потенцій людини, оскільки забезпечує здатність особистості долати самообмеженість (такі складові внутрішнього світу людини як досвід, знання, можуть обмежувати, а то і зовсім стримувати творчість). Віра виступає як потужний екзистенційний ресурс. В складні життєві періоди віра людини проходить випробування на міцність, і людина, яка зберегла віру в себе, у добро, у людей, у життя – зберігає себе, як особистість, цілісність образу свого майбутнього і саму можливість майбутнього. Однак, віра не є чимось статичним, завжди залишається якась частка сумніву – простір для духовної роботи, інакше із ясною усвідомленою віри вона може стати сліпою, фанатичною, виродитися в ілюзію.

Робота з вірою – це робота з найглибшим, інтимним рівнем, що інтегрує особистість, базисом світогляду і глибинних установок, що творять майбутнє і визначають сьогодення. Відродження і зміцнення віри, як духовного екзистенціального ресурсу дозволяє найбільш повним чином розкрити могутні і творчі джерела людського духу, способи творчого перетворення себе і дійсності.

УДК 343. 253

Олег Вікторович КУБРАК,

старший викладач кафедри філософії та соціально–гуманітарних дисциплін
Сумського національного аграрного університету

СМЕРТНА КАРА В ХХІ СТОЛІТТІ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

17 грудня 2019 року Спеціальний суд Пакистану засудив Первеза Мушаррафа до страти у справі про держзраду. Експрезидент був притягнутий до

кримінальної відповідальності в грудні 2013 року за введення надзвичайного стану 03 листопада 2007 року з призупиненням дії Конституції Пакистану. Він також заарештував суддів Верховного суду, пояснивши свої дії загрозою з боку екстремістів. Згодом це рішення президента стало підставою для справи про держзраду. 31 березня 2014 року експрезиденту було пред'явлено звинувачення.

Але 13 січня 2020 року смертна кара йому була скасована.

Могилевський обласний суд (Білорусь) на початку 2020 року засудив до страти двох братів, визнаних винними у вбивстві з особливою жорстокістю своєї вчительки, яка жила по сусідству з ними, і підпалі її будинку. Білорусь залишається єдиною країною в Європі і на просторі СНД, де зберігається смертна кара, яка відповідно до Конституції застосовується як виняткова міра покарання за особливо тяжкі злочини. Вирок суду про смертну кару виконується через розстріл. Родичам смертників, як правило, не повідомляють про розстріл і не надають останнє побачення перед стратою. Відповідно до білоруського законодавства, тіла розстріляних не видаються родичам для поховання, а місце їх поховання не повідомляється. У 2019 року в Білорусі було винесено три смертних вироки і скоєно три страти. Смертну кару в республіці засуджують ЄС, ОБСЄ і ряд міжнародних організацій.

Застосування смертної кари і сьогодні є важливим питанням, вирішення якого на думку багатьох правників і є показником цивілізованості суспільства.

Залежно від законодавства кожної з країн їх можна поділити на чотири групи:

- 58 країн зберігають страту в рамках закону, у тому числі в 22 країнах виконували смертні вироки.

- 106 скасували цей вид покарання.

- 7 скасували тільки за злочини загальнокримінальні.

- 35 не застосовують її на практиці.

Крім того, п'ять країн застосовують смертну кару до правопорушників у віці до 18 років в момент скоєння злочину. У деяких країнах епізодично або систематично здійснюється практика позасудових страт, що виходить за межі офіційних правових рамок. Цей список включає в себе також кілька невизнаних держав з де-факто контролем над своєю і залежними територіями.

У 2017 році у виконання були приведені смертні вироки в 22 державах - членах ООН і в 1-й невизнаній ООН країні. Всі вони (за винятком Білорусії і США) розташовані в Азії та Африці. Якщо брати за кількістю виконаних вироків в цей рік (більше 100) – це КНР (1551), Іран (525), Саудівська Аравія (130) та Ірак (111).

У багатьох країнах смертні вироки виносяться, але не застосовуються, а засуджені або довгий час знаходяться в камерах смертників, або їм замінюють страту іншим видом покарання. До таких держав належать деякі країни Карибського басейну, Азії та Африки.

Точні дані щодо того, скільки людей страчено щорічно, є невідомими. Багато країн типу Китаю, Північної Кореї, Японії і Пакистану тримають цифри в секреті. Однак ряд правозахисних організацій щорічно збирає дані з різних джерел – зокрема, за допомогою рідних і близьких страчених – щоб встановити приблизну кількість жертв. Найсвіжішим на даний момент є звіт Amnesty International за 2018 рік.

Організація зазначає, що в період з 2007 по 2018 роки в різних державах світу позбавили життя майже 12 000 чоловік. Найбільше страт сталося в 2008 році – їх кількість налічує 2395. А найменше – в 2010. Тоді загинули 534 людини.

Застосування смертної кари поступово зменшується. У 2017 році Amnesty International зафіксувала 993 кари в 23 країнах світу – це на 4% менше, ніж було в 2016 році, і на 39% – ніж в 2015-му (коли організація зафіксувала 1634 вбивства). За даними організації, за останні 40 років, від 1977 до 2017 року, від практики страти відмовилися 106 країн – більше половини країн світу. Істотно знизився показник і в 2018 році – тоді стратили 690 осіб.

Перелік злочинів, за які карають стратою, надзвичайно великий. У Пакистані таких аж 27. Це згвалтування, позашлюбний секс, контрабанда наркотиків тощо. А одним з найсерйозніших злочинів є богохульство.

У деяких країнах можуть стратити і за нетрадиційну сексуальну орієнтацію. Так, наприклад, 3 квітня 2019 року в Брунеї вступив в силу закон, який базується на правилах шаріату і передбачає смертну кару за гомосексуальні відносини і подружню зраду.

У США можна втратити життя з багатьох причин. Так, в штаті Алабама стратять за умисне вбивство з 10 обтяжливими факторами. У Колорадо за вбивство першого ступеня, що супроводжується від 1 до 17 обтяжливими факторами, викрадення, внаслідок якого загинула людина, і державну зраду.

В Україні смертна кара була скасована в 1999 році. Тоді було визнано, що вона суперечить Конституції. Остаточну крапку в цьому питанні поставили 22 лютого 2000 року, коли з Кримінального Кодексу України вилучили поняття про страту.

Список бібліографічних посилань:

1. В каких странах и за что применяется смертная казнь? [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: https://kaktus.media/doc/343112_v_kakih_stranah_i_za_cho_to_primeniaetsia_smertnaia_kazn.html

2. Все новости с тегом «Смертная казнь». [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://iz.ru/tag/smertnaia-kazn>

УДК 159. 923

Tanya LERVÅG,

tjenesten sosial assistance, Miljøterapeut, Ålesund (Norway)

Тетяна Львівна БЛЮС,

доцент кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1977-8758>

ПРОБЛЕМА АУТИЗМУ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Соціальна політика виступає своєрідним стрижнем сучасного суспільства. Один із її напрямків – соціальний захист особливої категорії людей, яким раніше не приділялося достатньої уваги. Саме цей напрямок знаменує собою поворот